

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
20.април 2017. године
Београд

ПРИМЉЕНО: 20. 04. 2017

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредности
08	02-994/		

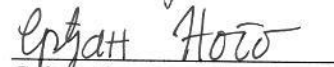
14

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу члана 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине подносимо Предлог одлуке о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног процеса 2017. године, од дана расписивања председничких избора до дана објављивања привремених резултата избора на обрађених 99,9% бирачких места, с предлогом да се, сходно члану 167. Пословника Народне скупштине, донесе по хитном поступку.

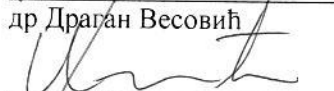
НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Бошко Обрадовић

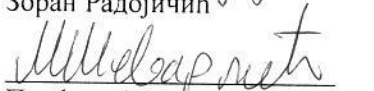

Срђан Ного

Марија Јанушевић

др Драган Весовић

мр Иван Костић

Зоран Радојичић

Проф. др Миладин Шеварлић

ПРЕДЛОГ

На основу члана 8. став 1 Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, број 9/10) и члана 68. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 – пречишћени текст),

Народна скупштина Републике Србије доноси

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ АНКЕТНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ РАДИ УТВРЂИВАЊА ЧИЊЕНИЦА И ОКОЛНОСТИ ВЕЗАНИХ ЗА ДЕШАВАЊА ТОКОМ ИЗБОРНОГ ПРОЦЕСА 2017. ГОДИНЕ, ОД ДАНА РАСПИСИВАЊА ПРЕДСЕДНИЧКИХ ИЗБОРА ДО ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА ПРИВРЕМЕНИХ РЕЗУЛТАТА ИЗБОРА НА ОБРАЂЕНИХ 99,9% БИРАЧКИХ МЕСТА

1. Образује се Анкетни одбор ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног процеса 2017. године, од дана расписивања председничких избора до дана објављивања привремених резултата избора на обрађених 99,9% бирачких места (у даљем тексту: Анкетни одбор).
2. Анкетни одбор чине по један народни посланик из сваке посланичке групе у Народној скупштини, кога одреди председник посланичке групе.
Председник посланичке групе одређује народног посланика за члана Анкетног одбора у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке.
Анкетни одбор је конституисан и сматраће се да ради у пуном саставу ако више од половине посланичких група које чине скупштинску већину и више од половине посланичких група скупштинске мањине имају своје представнике у Анкетном одбору.
Под посланичким групама скупштинске већине сматрају се посланичке групе које су гласале за избор Владе Републике Србије.
3. Прву седницу Анкетног одбора сазива председник Народне скупштине, у року од седам дана од стицања услова за његово конституисање и рад који се у складу са тачком 2. ове Одлуке сматра радом у пуном саставу.
До избора председника Анкетног одбора првој седници председава најстарији присутни члан одбора.
Анкетни одбор на првој седници бира из својих редова председника и заменика председника Анкетног одбора. Председник Анкетног одбора се бира већином гласова присутних чланова одбора посланичких група које подносе овај захтев за формирање Анкетног одбора, а заменик Анкетног одбора већином гласова присутних чланова одбора осталих посланичких група.
4. Задатак Анкетног одбора је да сагледа чињенице и околности везане за дешавања током изборног процеса 2017. године, од дана расписивања председничких избора до дана објављивања привремених резултата избора на обрађених 99,9% бирачких места, те с тим у вези утврди следеће:

- да ли је у периоду од дана расписивања избора до завршетка изборног процеса објављивањем привремених резултата избора на обрађених 99,9% бирачких места било догађања, и ако јесте – којих, за која може да се тврди да постоји основана сумња да по Кривичном закону Републике Србије спадају у кривична дела против изборних права, утврђених члановима 154-162 КЗ, а посебно да ли је било фалсификовања резултата избора и ако јесте, да ли је оно извршено под дејством неодољиве силе, под дејством силе која није неодољива или претњом, а које су учинили представници органа задужених за спровођење избора.

5. Анкетни одбор има право да тражи од државних органа и организација податке, исправе и обавештења, као и да узме изјаве од појединаца које су му потребне за извршење задатка.
6. Анкетни одбор је овлашћен и дужан да изврши увид у изборни материјал – гласачке листиће и записнике са бирачких места. Увид се врши прегледом репрезентативног узорка који по броју одређује председник анкетног одбора, а по бирачким местима половину чланови Анкетног одбора из реда посланичких група које чине скупштинску већину, а половину чланови одбора из реда посланичких група скупштинске мањине. Репрезентативни узорак не може да буде већи од узорка који чини материјал са највише двадесет процената укупног броја бирачких места.
За обављање послова увида и контроле изборног материјала Анкетни одбор може да ангажује потребан број лица ван одбора, чије ће ангажовање бити плаћено средствима из буџета Републике Србије опредељеним за рад Народне скупштине. Лица ангажована за контролу изборног материјала делегираће посланичке групе који учествују у раду Анкетног одбора, сразмерно свом учешћу у укупном броју представника у Анкетном одбору.
7. Анкетни одбор је дужан да задатак изврши у року од 120 дана од дана конституисања одбора.
Анкетни одбор је дужан да поднесе Народној скупштини извештај са предлогом мера у року наведеном у ставу 1. ове тачке.
Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Народне скупштине.
8. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС број

У Београду, ... године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

Маја Гојковић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I Правни основ за доношење одлуке

Правни основ за доношење одлуке су члан 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине, којима је предвиђено да Народна скупштина може да образује анкетни одбор на предлог народног посланика, као једног од Уставом предвиђеног предлагача закона и другог општег акта.

II Разлози за доношење одлуке

Целокупни ток изборног процеса за председника Републике Србије 2017. године обиловао је бројним нерегуларностима, које су утицале или могле да утичу на резултате избора.

Од самог дана расписивања избора, током предизборне кампање, на дан њиховог одржавања и у периоду утврђивања изборних резултата по затварању бирачких места евидентиран је велики број озбиљних нерегуларности, међу којима и активности које имају карактер кривичних дела против изборних права: повреде права кандидовања, повреде права гласања, давања и примања мита у вези са гласањем, злоупотребе права гласања, спречавања одржавања гласања, повреде тајности гласања и фалсификовања резултата гласања, као и кршења Закона о избору Председника Републике и по члану 8. сходног Закона о избору народних посланика у тачкама у којима се примењује овај Закон на Закон о избору Председника Републике, а у питањима која Законом о избору Председника Републике нису посебно уређена, где се сходно примењују одредбе закона којим се уређује избор и престанак мандата народних посланика.

Сматрамо да је један од основних разлога због којих треба формирати Анкетни одбор неажурност Јединственог бирачког списка, за који исто сматрамо да представља полазну тачку свих изборних нерегуларности. Анкетни одбор би требало да утврди тачност и ажурност података о бирачима уписаним у Јединствени бирачки списак увидом у исти у Министарству за државну управу и локалну самоуправу. Постоје индиције да се и током председничких избора 2017. појавио за сада неутврђени број бирача који су гласали на изборима, а који су преминули пре датума расписивања избора, као и они чије стечено изборно право треба поново утврдити. Такође, сумњамо да извесан број бирача који су стекли право за упис у бирачки списак, то право нису остварили до тренутка расписивања избора 2.марта 2017.

Иако је председник посланичке групе Двери на Колегијуму Народне Скупштине одржаног 1.марта 2017, пре почетка Прве седнице редовног пролећног заседања НСРС, затражио од председника Народне скупштине да се формира Надзорни одбор Народне Скупштине за праћење регуларности избора, доношење овакве одлуке је избегнуто од стране председника Народне Скупштине Републике Србије, који и расписује председничке изборе, чиме су прекршени члан 99 и члан 100 сходног Закона о избору народних посланика који предвиђа да Надзорни одбор врши општи надзор над поступцима политичких странака, кандидата и средстава јавног обавештавања у току изборних активности и то да:

1. прати предизборне активности и указује на евентуалне неправилности у поступању политичких странака, кандидата и других учесника у изборном поступку,
2. контролише поступање средстава јавног обавештавања у примени одредаба овог закона које се односе на обезбеђивање равноправних услова за представљање подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа,
3. предлаже мере за поштовање једнакости кандидата у излагању њихових програма,
4. обраћа се јавности ради заштите моралног интегритета личности кандидата,
5. упозорава на поступке политичких странака органа управе, кандидата и средстава јавног обавештавања којима се омета изборна кампања и угрожава једнакост права свих кандидата.

Председник Народне Скупштине је 1. марта у холу Дома народне Скупштине, одговарајући на питање новинара: "Је л' можете само да нам објасните, дакле, више није обавезно да буде формиран Надзорни одбор који би пратио изборе?", одговорио: "Закон је врло јасан. Врло јасан. Значи, то је укинато одавно, и то, мислим, њиховом вољом, нисам сигурна", и тиме обманула јавност да не постоји законска обавеза о формирању Надзорног одбора и прекршила закон и унизила достојанство Народне скупштине изношењем неистине. Задатак Анкетног одбора односи се на утврђивање додатних детаља у вези са избегавањем Председника Народне Скупштине да се предузму радње на формирању Надзорног одбора, да утврди какве су последице неформирања Надзорног одбора на изборну кампању и изборни процес у целини и да, утврди колика је одговорност председника Народне Скупштине за неспровођење Закона.

Као последица неформирања Надзорног одбора НСРС за праћење изборног процеса током председничких избора 2017, највећа штета већини кандидата нанета је током предизборне кампање, јер нису испоштовани услови равноправног медијског третмана свих кандидата за Председника Републике. Регулаторно тело за електронске медије (у даљем тексту РЕМ) утврдило је Правилник о обавезама пружалаца медијских услуга током предизборне кампање ("Сл. гласник РС", бр. 55/2015), којим се ближе уређује испуњавање обавеза пружалаца медијских услуга приликом емитовања предизборног програма. Иако су представници изборних штабова поједних кандидата учесника на изборима за Председника Републике благовремено обавестили представнике РЕМ-а да ЈМУ РТС и ЈМУ РТВ, као и други емитери који су се определили да у информативном програму обавештавају јавност о предизборној кампањи, не поштују Правилник РЕМ-а, опомене и даље радње из надлежности РЕМ-а нису предузимане. Задатак Анкетног одбора је да утврди степен одговорности РЕМ-а за нечињење по приговорима грађана и представника кандидата у вези са неравноправним медијским условима.

Анкетни одбор треба посебно да се осврне на чињеницу да су регуларни дневни и периодични термини информативних емисија радио-телевизија са националном фреквенцијом, у којима се извештавало о активностима Владе Републике Србије, коришћени у предизборне сврхе кандидата владајуће скупштинске већине, Александра Вучића, који, поред тога што је био кандидат за Председника Републике, није замрзао своју функцију Председника Владе Републике Србије и тиме себи обезбедио повлашћени положај и медијску фаворизацију у

односу на преостале кандидате, док је председник Народне скупштине одредила паузу у трајању од месец дана колико је трајао изборни процес и практично суспендовала рад највишег законодавног, контролног и представничког тела државе. Остали кандидати, у највећој мери нису имали друго време у информативним програмима, осим оног које је прописано Законом и ближе одређени Правилником РЕМ-а, а где је такође прекршен принцип равноправне заступљености. Анкетни одбор има задатак да утврди количину медијске неравноправне заступљености и медијске дискриминације у, за изборни процес, релевантном медијском простору током предизборне кампање, упоређивањем заступљености свих кандидата на медијима.

Задатак Анкетног одбора треба да буде и анализа и утврђивање одговорности председника Народне скупштине, представника Владе Републике Србије, представника парламентарних странака и представника ЈМУ РТС и ЈМУ РТВ, представника одговорних уредника радио-телевизија са националном фреквенцијом и представника РЕМ-а, због кршења сходних одредби Закона о избору народних посланика које се примењују на Закон о избору Председника Републике, због чега нису равноправно и без дискриминације организоване јавне дебате кандидата. Реч је о кршењу следећих одредби Закона о избору народних посланика:

”Члан 5, став 2

Средства јавног обавештавања дужна су да обезбеде равноправност у обавештавању о свим подносиоцима изборних листа и кандидатима са тих листа.

Члан 49

Организације које емитују радио и телевизијски програм, чији је оснивач Република Србија, обавезне су да од дана расписивања избора, у оквиру политичко-информативног програма чија су чујност и видљивост обезбеђене на целој територији Републике, обезбеде представљање подносилаца изборних листа и кандидата са изборних листа, као и изношење и образлагање изборног програма подносилаца тих листа, у складу са овим законом.

Организацијама из става 1. овог члана није дозвољено да, под било којим условима, омогуће представљање кандидата и изношење и образлагање програма подносилаца изборних листа у комерцијалном, забавном или другом програму.

Члан 50

Уредници и водитељи политичко-информативних и специјализованих емисија организација из члана 49. овог закона обавезни су да у току изборне кампање независно и објективно представљају све кандидате, а водитељи емисија морају имати непристрасан однос према свим заступљеним политичким, социјалним и етничко-културним програмима политичких странака чији се кандидати представљају.

У складу са одредбом става 1. овог члана а на основу члана 5. став 2. овог закона, организују се емисије којима се обезбеђује јавно сучељавање изборних програма подносилаца изборних листа и кандидата са тих листа.

Члан 51

По два представника Јавног предузећа које емитује радио и телевизијски програм а чији је оснивач Република Србија, Владе Републике Србије и политичких странака које имају посланике у Народној скупштини Републике Србије, споразумом утврђују број и трајање емисија за представљање политичких странака, политичких организација односно група грађана које намеравају да учествују на изборима.

Споразум из става 1. овог члана закључује се најдоцније пет дана од дана доношења одлуке о расписивању избора и без одлагања јавно објављује.

Средства јавног обавештавања из става 1. овог члана, уз учешће представника оснивача и подносилаца изборних листа, утврђују ближа правила за представљање подносилаца изборних листа, изборних програма и кандидата са изборних листа.”

Анкетни одбор има задатак да преиспита, прибави доказе и утврди истинитост многобројних навода о бруталној негативној кампањи која се уз коришћење неистина, клевета, спиновања и изазивањем страха код недовољно обавештене јавности, водила против појединих кандидата и предложи надлежним органима предузимање законских мера против оних штампаних, електронских или интернет медија, који су ту и такву негативну предизборну кампању спроводили. Тиме је велики број бирача и део јавности доведен у заблуду и могао да стекне погрешне утиске о животу и раду и програму појединих председничких кандидата и да тако, под утицајем тих медија, се одреде коме ће дати глас. Према подацима доступним јавности посебно се треба осврнути на утицај на јавност дневне новине ”Информер”, РТВ ”Пинк” и РТВ Студио Б, које су предњачиле у негативној кампањи или фаворизацији кандидата владајуће већине, Александра Вучића.

Анкетни одбор треба да изврши анализу и по утврђивању одговорности, предложи надлежним органима даље поступке против оних чланова Републичке изборне комисије у сталном и проширеном саставу (у даљем тексту РИК), који су и приликом председничких избора изгласали антиуставно Упутство о гласању на Косову и Метохији. 29. марта 2017. године 18 чланова РИК-а у сталном и проширеном саставу напустило је седницу РИК-а упутивши саопштење за јавност у коме су навели: ”Одбијамо да учествујемо у кршењу Устава Републике Србије”. Према тврдњама ових 18 чланова РИК-а, председник РИК-а Владимир Ђорђевић одбио је предлог појединих чланова РИК-а да се РИК изјасни да ли ће РИК поштовати одлуку Уставног суда из 2016. у вези са спровођењем избора на Косову и Метохији.

Према тврдњама појединих чланова РИК-а, Републичка изборна комисија је на седници окончаној дана 23.марта 2017.године, гласовима представника владајуће коалиције окупљене око СНС и СПС, као и представника кандидата Лиге социјалдемократа Војводине – Ненада Чанка и представника кандидата Народног слободарског покрета – Мирослава Паровића, усвојила предлог Упутства за спровођење гласања на изборима за председника Републике расписаним за 02.април 2017. године, на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија. Предлог упутства је пред Републичку изборну комисију изнет непосредно пред отварање саме седнице, без било каквог претходног разматрања од стране радне групе за Косово и Метохију, као и уз изостанак било какве најаве стављања истог на дневни ред. Посебно је индикативно било и потпуно одсуство представника медија, који иначе прате сва заседања РИК.

Предметно упутство садржи низ одредаба које су у директној супротности са Уставом Републике Србије, Законима који регулишу изборну материју као и у супротности са самим Упутством РИК за спровођење предстојећих избора за председника Републике.

Уставни суд је 2016. године донео одлуку по којој су поједине одредбе Упутства за спровођење избора на Косову и Метохији, које је донето за потребе спровођења парламентарних избора 2014.године, у супротности са Уставом Републике Србије. Наиме, Уставни суд Републике Србије је на 11. седници, одржаној 16. јуна 2016. године, својом одлуком утврдио да одредбе чл. 9. и 10. Упутства за спровођење гласања на изборима за народне посланике, расписаним за 16. март 2014. године, на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија („Службени гласник РС“, број 22/14), у време важења, нису биле у сагласности са законом. (предмет IУо-149/2014).

Будући да су и 2016. и 2017. године избори на територији АП Косово и Метохија спроведени на истоветан начин, за који је Уставни суд утврдио да је незаконит, непобитна је чињеница да су избори за народне посланике 2016. године и избори за Председника Републике 2017. године на територији на КиМ били нерегуларни.

Ова чињеница је од посебног значаја будући да су идентичне одредбе садржане и у горе поменутом упутству. Наиме изнова је састав бирачких одбора сведен на свега три члана, уз потпуно одсуство чланова у проширеном саставу, који чине представници свих предлагача кандидата за председника Републике. Даље, упутством је предвиђена могућност утврђивања резултата избора ван бирачких места на којима су избори спроведени, а која одредба не може имати упориште у изборном законодавству. Напоследку мисији ОЕБС-а су спорним Упутством дата овлашћења која практично превазилазе улогу бирачких одбора. Додатно забрињава и то што се представници власти који су позвали мисију ОЕБС-а да прати председничке изборе, нису успротивили што су представници мисије на територији АП Косово и Метохија ангажовани од стране Приштине, а не Београда.

Произилази да су се представници владајуће коалиције и њима блиских сателитских партија свесно оглушили о Устав Републике Србије, изборне законе, као и о одлуку Уставног суда Србије, доневши упутство које изнова створило све предуслове за нерегуларности у спровођењу избора на Косову и Метохији. Власт се очигледно приликом доношења спорног упутства руководила Бриселским споразумима а не Уставом и законима Републике Србије.

Због свега наведеног, а у циљу утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног процеса 2017. године, од дана расписивања председничких избора до дана објављивања привремених резултата избора са обрађених 99,9% бирачких места, потребно је да се образује Анкетни одбор.

Од стране Анкетног одбора утврђене чињенице треба да послуже као путоказ за промене изборног законодавства, како се приликом одржавања следећих избора не би понављале грешке и регуларност избора доводила у питање.

III Објашњење основних правних института и појединачних решења

Анкетни одбор се образује из реда народних посланика, представника посланичких група у Народној скупштини. Председник посланичке групе, у складу са предложеном одлуком, одређује представника за члана Анкетног одбора у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке. Анкетни одбор се сматра конституисаним ако више од половине посланичких група које чине скупштинску већину и више од половине посланичких група скупштинске мањине имају своје представнике у Анкетном одбору.

Под посланичким групама скупштинске већине сматрају се посланичке групе које су гласале за избор Владе Републике Србије.

Задатак Анкетног одбора је наведен у тачкама 4.-7. Предлога одлуке и одељку Разлози за доношење одлуке.

Рок за извршење задатка и обавеза подношења извештаја Анкетног одбора утврђени су у тачки 7. Предлога одлуке.

Престанак рада Анкетног одбора утврђен је у тачки 7. Предлога одлуке.

IV Процена финансијских средстава потребних за спровођење ове одлуке

За спровођење ове одлуке обезбеђена су средства у буџету Републике Србије.

V Разлог за доношење по хитном поступку

С обзиром да већи део кандидата који су учествовали на председничким изборима имају примедбе на изборни процес и резултате избора, сматрамо да је потреба за хитним поступком настала услед околности које нису могле да се предвиде, а неразматрање могућности да се Анкетни одбор образује могло би да проузрокује штетне последице по безбедност земље и рад органа и организација.

Постоје бројни докази да је током целокупног изборног процеса било нерегуларности за које се сумња су утицале на изборни резултат, а чије евентуално понављање треба да се онемогући изменама изборног законодавства што је пре могуће.

Да би се отклониле испољене сумње неопходно је да се што хитније образује Анкетни одбор са задацима наведеним у Предлогу одлуке.